

**Základní škola a mateřská škola
plukovníka Bedřicha Krátkorukého, Hořátev**

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ**

JARO, LÉTO, PODZIM, ZIMA,
V PŘÍRODĚ JE VŽDYCKY PRIMA

Dokument zpracovaný v souladu s Rámcovým programem pro předškolní vzdělávání navrženým MŠMT a schváleným v září roku 2021 a v souladu s obecně platnými právními předpisy.

1. Identifikační údaje o mateřské škole:

Název vzdělávacího programu: Jaro, léto, podzim, zima, v přírodě je vždycky prima

Adresa školy: Základní škola a mateřská škola plukovníka Bedřicha Krátkorukého, Hořátev,
Hořátev 79, 28913 Zvěřínek

Ředitelka školy (statutární zástupce):

Mgr. Lucie Žáková

**Zástupce ředitelky školy pro předškolní
vzdělávání:**

Michaela Vodičková

IČO: 750 30 632

REDIZO: 600 050 955 IZO MŠ: 150040784

Kontakty:

Telefon ZŠ: 325 514 156

Telefon MŠ: 325 514 169, 604 361 759, 604 361 765

Web: www.zshoratev.cz

e-mail: skolka@zshoratev.cz

datová schránka: az5pfer

Zpracovatelé programu: ředitelka školy, zástupce ředitelky školy pro předškolní vzdělávání

Zřizovatel školy:

Obec Hořátev, Hořátev 17, 289 13 Zvěřínec, IČO 239119

Platnost dokumentu:

Školská rada vzala na vědomí a schválila: 15.10. 2024

Pedagogická rada projednala a schválila dne: 13.1. 2025

Platnost od: 1.2. 2025

Schválila: Mgr. Lucie Žáková

ředitelka školy

2. Obecná charakteristika mateřské školy:

2.1. Historie

Mateřská škola v Hořátvi má dlouholetou historii, byla otevřena roku 1948. Škola byla zařízena v bývalé pastoušce, byla to jedna malá třída s přistavěnou verandičkou ze dřeva, která sloužila jako šatna a umyvárna, sloužila pro děti matek zaměstnaných v JZD. Děti si do školky nosily svačiny, na oběd chodily domů a po obědě zase do školky. Provoz mateřské školky byl od 7.00 do 17.00 a v létě při žních někdy i do 20.00 hodin. V roce 1976 byla otevřena nově postavená, účelová, jednotřídní mateřská škola pro 30–35 dětí. Společné dílo občanů Hořátve, JZD, závodu Asbestos Zvěřinec, závodu Léčiva Hořátev a vyžádalo náklad 1 267 000 Kčs. Bylo zde odpracováno 32 5000 brigádnických hodin.

Provozovatelem MŠ Hořátev je Obec Hořátev.

2.2. Lokalita mateřské školy

Mateřská škola se nachází uprostřed obce u hlavní silnice, obklopená velkou zahradou, která dětem poskytuje dostatek prostoru pro mnohostranné využití. Je zde vozovka – plocha vhodná pro jízdu na koloběžkách, trávníková plocha pro sportování, skluzavka, tabule pro výtvarné činnosti, koš na basketbal, pískoviště pro hry s pískem, kopec, který se využívá i v zimě na sánkování. Dřevěný domeček, který je pěkným a hojně využívaným hracím prvkem. V létě je možnost sestavit mlhoviště a děti se mohou seznamovat s vodou a otužovat se. V zahradě působí esteticky několik dřevin a keřů, mezi kterými si děti velmi rády hrají.

2.3. Charakteristika a specifika budovy

Prostory mateřské školy jsou velké, slunné a příjemné. Tvoří je 1 velká herna a 1 malá herna, která vznikla z ložnice roku 2011 po navýšení kapacity mateřské školy z 28 na 35 dětí. Dále šatna, hygienické zařízení a úložné prostory pro pomůcky. Školní kuchyně zajišťuje stravu pro děti ze základní i mateřské školy 3x denně a v průběhu celého dne pitný režim. Vnitřní i venkovní prostory splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

2.4. Velikost mateřské školy

Do roku 2010–2011 byla mateřská škola jednotřídní, děti od 3 do 6 let byly společně v jedné třídě. Od školního roku 2011–2012 byla navýšena kapacita mateřské školy z 28 dětí na 35 a proto byla zřízena ještě jedna třída. Fungují 2 třídy, jedna až pro 16 předškolních dětí a druhá pro 19 3- 5letých dětí. Počet dětí ve třídách se mění dle věkového složení zapsaných dětí. Děti se spojují dle aktuálních potřeb a situace.

Kapacita mateřské školy: 35 dětí

Počet tříd: 2

Počet pracovníků: 4 učitelky, 1 školnice-uklízečka

2.5. Provoz mateřské školy

Provoz mateřské školy probíhá ve školním roce od 1.září do 31.srpna, je omezen o letních prázdninách podle počtu přihlášených a docházejících dětí, zpravidla na 5-6 týdnů. Rodiče jsou o přerušení provozu mateřské školy dva měsíce předem informováni. Provoz o vedlejších prázdninách (podzimní, vánoční a jarní) je také omezen dle počtu docházejících dětí. Provozní doba mateřské školy je od 6.30 do 16.30 hodin.

3. Podmínky vzdělávání:

3.1. Věcné podmínky

Mateřská škola Hořátek má dostatečně velké a světlé prostory a takové uspořádání, aby to vyhovovalo různým činnostem dětí, ať už skupinovým, tak i individuálním. Je nově vybavena dětským nábytkem (židličky, stolky, lehátka), který odpovídá daným požadavkům. Odpovídá počtu dětí, je zdravotně nezávadný, bezpečný a estetický.

Herny jsou vybaveny dostatečným množstvím různých hraček, odpovídajících věku i počtu dětí (dřevěné stavebnice, Lego, Lego Duplo, Seva, Cheva, dřevěný domeček pro panenky, kuchyňka, loutkové divadlo, stolní hry a další). Hračky jsou dětem volně k dispozici, potřebné věci si mohou

samostatně vzít a zase je uložit nazpět. Hračky jsou průběžně obnovovány a doplňovány. Hračky s drobnými částmi jsou uloženy mimo dosah dětí. Ve třídách je množství knih pro děti.

3.2. Životospráva

Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava dle platných předpisů ze školní jídelny 3x denně. Mezi jednotlivými pokrmy jsou dodržovány nejdéle tříhodinové intervaly a děti nejsou do jídla nuceny, ale jsou nabádány, aby jídlo ochutnaly. Děti mají možnost volit si množství jídla. Pitný režim je zajištěn po celý den.

Denní program má ustálený charakter, zahrnuje pravidelné tělesné aktivity, volný pohyb dětí, pobyt venku. Pravidelný denní řád umožňuje v průběhu dne přizpůsobit organizaci činnosti dětí jejich potřebám a aktuální situaci. Pobyt venku je pro děti dostatečně dlouhý s ohledem na okamžitý stav počasí. Dostatek volného pohybu nejen na zahradě, ale i na vycházkách do přírody je samozřejmý.

Odpolední spánek vychází z přirozených individuálních potřeb dítěte. Všem dětem poskytujeme klid na lůžku s možností usnout a dále spát. Pokud někdo nemá potřebu spánku, může se účastnit klidných zájmových aktivit.

3.3. Psychosociální podmínky

Všichni zaměstnanci mateřské školy se snaží o vytvoření pohodového a vlnidného prostředí. Nově přichozím dětem umožňujeme postupnou adaptaci na nové prostředí – popřípadě i za spoluúčasti rodičů. Respektujeme individualitu dětí, zaměřujeme se na poznávání individuálních potřeb a možností dětí. Chválíme děti nejen za výkony, ale i za snahu a účast. Snažíme se zabránit nezdravé soutěživosti mezi dětmi. Věnujeme se vztahům ve třídě, nenásilně je ovlivňujeme prosociálním směrem (prevence šikany). Pozitivním chováním vedeme děti k úctě, otevřenosti, ohleduplnosti, srdečnosti, pochopení, soucitu a důvěře k druhým. Partnerským přístupem k dítěti vyjadřujeme rovnocenný vztah tím, že si jeden druhého vážíme. Děti seznamujeme s jasnými pravidly chování ve třídě, jejich dodržováním se snažíme vytvořit kolektiv dobrých kamarádů, kde jsou všichni rádi. Počítáme s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte. Všichni mají rovnocenné postavení.

Vzdělávací nabídka odpovídá potřebám života předškolního dítěte – je pro něho pochopitelná, blízká.

3.4. Organizace

Denní řád je dostatečně flexibilní, reaguje na individuální vzdělávací potřeby a možnosti dětí, na jejich aktuální či aktuálně změněné individuální vzdělávací potřeby, zájmy, prožitky a možnosti.

Již před vstupem do mateřské školy je uplatňován adaptační program. Po zápisu dětí do mateřské školy umožňujeme rodičům seznámení s prostředím a učitelkami.

Provoz mateřské školy je od pondělí do pátku od 6.30 do 16.30 hodin. Děti z obou tříd se scházejí ráno ve velké třídě ke společným hrám a činnostem. Následně předškolní děti odcházejí do své třídy. Děti se scházejí do MŠ od 6.30 hod. do 8.00 hod. a pak se MŠ z bezpečnostních důvodů zamyká. Dítě lze dovést i později, ale po dohodě s učitelkou. Zákonní zástupci jsou povinni děti přivádět a osobně je předat učitelce. Od této chvíle zodpovídá za dítě mateřská škola. Jestliže rodič ví, že přijde s dítětem později, např. z důvodu návštěvy lékaře, logopeda apod., dohodne se s učitelkou, kdy asi dítě přijde do mateřské školy. Omlouvání dětí je možné také přes WhatsApp nebo SMS.

V případě potřeby si rodiče mohou dítě vyzvednout kdykoliv během dne, ale opět po dohodě s učitelkou. Musí-li dítě z jakýchkoliv důvodů odejít dříve, mají rodiče nárok odnést si oběd v jídelnosiči, ale pouze první den.

Do mateřské školy docházejí děti zdravé. Jeví-li dítě známky nemoci, má učitelka právo, v zájmu zachování zdraví ostatních dětí, ale také v zájmu onoho nemocného dítěte odmítnout jeho přijetí. Zjistí-li během dne učitelka u dítěte příznaky nemoci (např. teplotu, zvracení, bolesti břicha a jiné), ihned vyrozumí zákonné zástupce. Rodiče jsou povinni hlásit změny zdravotního stavu dítěte učitelce při ranním předávání. Dále také změny telefonních čísel rodičů, trvalého bydliště, zdravotní pojišťovny. Vyzvedávat děti z mateřské školy smí pouze zákonní zástupci dětí a osoby jimi zplnomocněné písemným pověřením.

Mateřská škola poskytuje dětem dostatek prostoru pro zájmové hry a spontánní výběrové činnosti v době po příchodu dětí do mateřské školy po dopolední přesnídávku, při pobytu venku, odpoledních činnostech ve třídě, či při příznivém počasí na zahradě školy.

Společné stolování probíhá 3x denně, děti jsou vedeny k samostatnosti a sebeobsluze, do jídla nejsou nuceny. V průběhu dne je zajištěn pitný režim – ovocné čaje, pitná voda. Hygienické

potřeby provádějí děti samostatně podle vlastní potřeby a požadavků intimity. Při oblékání, svlékání, úklidu hraček apod. jsou děti vedeny k samostatnosti, vzájemné pomoci a ohleduplnosti.

Tělovýchovné chvíle a činnosti jsou zařazovány kdykoliv v průběhu dne dopoledne před svačinou. Za příznivých povětrnostních podmínek zařazujeme ranní cvičení ven na zahradu. Řízeným činnostem je většinou věnována doba po dopolední svačině do pobytu venku. Činnosti či hra mohou spontánně vzniknout, nebo být navozeny učitelkou během ranních her nebo v průběhu dne a prolínat všemi činnostmi. Děti jsou podněcovány k vlastní aktivitě a zapojovány do společných činností. V didakticky cílené činnosti je plněn konkrétní vzdělávací cíl formou záměrného či spontánního učení. Toto učení je založeno na smyslovém vnímání, prožitkovém a interaktivním učení, zpravidla v různě velkých skupinách, nebo individuálně.

Harmonogram dne:

6.30 – 8.15 spontánní hry, individuální a skupinové práce

8.15 – 9.00 ranní kruh, pohybové činnosti, svačina, pitný režim

9.00 – 9.30 probíhají výchovně vzdělávací činnosti

9.30 -11.30 pobyt venku

11.30– 12.15 oběd a od 12.00 jsou děti, které chodí po obědě domů, vydávány rodičům.

12.15 – 14.00 odpolední klid

14.00 – 14.30 hygiena, odpolední svačina

14.30 – 16.30 odpolední zájmové činnosti

3.5. Řízení mateřské školy

Kompetence všech pracovníků jsou rozvrženy a vymezeny (pracovní náplně zaměstnanců). Důraz je kladen na týmové a denní spolupráci pedagogických pracovníků včetně provozních pracovníků a zákonných zástupců – rodičů, a to na ovzduší vzájemného respektu, důvěry a tolerance.

Mateřskou školu řídí ředitelka Základní školy a mateřské školy Hořátek a vedením mateřské školy je pověřena zástupkyně ředitelky pro předškolní vzdělávání. Zároveň vypracovává ŠVP ve spolupráci s ostatními členy pedagogického týmu. Je podpora spoluúčasti pedagogických pracovníků při tvorbě ŠVP PV + TVP (vzájemná spolupráce), chodu školy, potřeb školy, stanovení priorit pro jejich realizaci.

Plánování pedagogické práce navazuje na hodnocení činnosti školy za uplynulý školní rok. Mateřská škola má zavedený hodnotící systém.

Vstřícné klima mateřské školy charakterizuje skutečné partnerství, které se přenáší do vzájemných pozitivních vztahů s rodiči a dalšími partnery školy. Mateřská škola vzájemně spolupracuje se základní školou, se zřizovatelem a dalšími subjekty v obci. Učitelky mají kdykoliv možnost vést dialog s ředitelkou Základní a mateřské školy, vyjádřit své názory a návrhy na zlepšení podmínek vzdělávání a prostředí mateřské školy.

Pedagogická rada se koná 5x ročně. Na začátku školního roku jsou zaměstnanci proškoleni z BOZP a PO. Ve své práci se zaměstnanci řídí platnými předpisy a zákony. Jejich povinnosti jsou jasně vymezeny pracovní dobou a pracovní náplní. Dále jsou pracovníci seznámeni s kritérii hodnocení jejich práce.

DVPP mateřské školy je zajišťováno nabídkou vzdělávacích akcí VISK Středočeského kraje, Pedagog. centra Praha, Portál a další.

3.6. Personální a pedagogické zajištění

- 1 zástupkyně ředitelky pro předškolní vzdělávání
- 3 učitelky mateřské školy
- 1 školnice – uklízečka

V budově mateřské školy se dále nachází součást školy školní jídelna, kde jsou zaměstnány:

1 kuchařka

1 pomocná síla ve školní kuchyni

3.7. Spoluúčast rodičů

Spolupráce mezi školou a rodinou není samozřejmostí. Dobré vztahy se musí dlouhodobě utvářet. Chceme-li předejít neshodám, které často vznikají díky rozdílnosti v chápání, co od sebe obě strany vzájemně očekávají, proto s rodiči komunikujeme a ptáme se jich, co od mateřské školy očekávají, jak si představují přístup učitele k jejich dítěti apod.

Informace o mateřské škole získají rodiče:

- při zápisu do MŠ, kdy mají možnost prohlédnout si prostředí a získat informace
- na informačních nástěnkách
- na schůzkách rodičů
- při předávání a vyzvedávání dětí
- při individuálních pohovorech s učitelkami po předchozí dohodě

Ve vztazích mezi školou a rodiči by měla panovat oboustranná důvěra, otevřenost a ochota spolupracovat. Rodiče mají možnost podílet se na dění v MŠ a projeví-li zájem, mohou spolupracovat při řešení vzniklých problémů.

3.8. Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Při vzdělávání dítěte s přiznaným podpůrným opatřením upravuje podmínky podle aktuálních potřeb. Mateřská škola má kontaktní osoby na školské poradenské zařízení, které využívá ke konzultaci a spolupráci na úpravě podmínek.

3.9. Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Při vzdělávání dítěte s přiznaným podpůrným opatřením pro dítě nadané upravuje podmínky podle aktuálních potřeb. Mateřská škola má kontaktní osoby na školské poradenské zařízení, které

využívá ke konzultaci a spolupráci na úpravě podmínek.

3.10. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Učitelé ve třídě, kde jsou zařazeny děti od dvou do tří let, jsou stabilní, mají pozitivní vztah k dětem této věkové kategorie. Učitelé se v přímé pedagogické činnosti v maximální možné míře překrývají (minimálně 3 hodiny denně).

Režim dne ve třídě dvouletých dětí jsme upravili s ohledem na potřeby dětí. Největší prostor věnujeme volné hře dětí. Pro pobyt venku nejčastěji využíváme přilehlou zahradu. V případě výrazně nepříznivého počasí chodíme s dětmi na krátkou procházku. Pro příchody, vyzvedávání i omlouvání platí stejná pravidla. Děti mají dostatek času na odpočinek, v případě, že spí, nejsou buzeny.

4. Organizace vzdělávání:

4.1. Počet tříd včetně bližší charakteristiky

Mateřská škola má 2 třídy. Do velké třídy jsou umístěny děti ve věku 2-5 let a v malé třídě jsou umístěny předškolní děti, doplněné středním věkem dle potřeby. Vzhledem k tomu, že malá třída vznikla dodatečně na místě ložnice, dochází občas k narušování vzdělávacího procesu při přechodech na sociální zařízení.

4.2. Pravidla pro zařazování do jednotlivých tříd

Dopoledne fungují 2 třídy, jedna až pro 16 předškolních dětí a druhá pro 19 2-5letých dětí. Při ranních hrách a po obědě se na hry a činnosti třídy spojují. Počet dětí ve třídách se mění dle věkového složení zapsaných dětí.

4.3. Činnosti, při kterých je zajištěno souběžné působení dvou učitelů ve třídě

Při ranních hrách a po obědě se na hry a činnosti třídy spojují.

4.4. Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy

Do mateřské školy jsou zpravidla přijímány děti dle platné legislativy a podle stanovených kritérií. Zápis pro nástup dětí do mateřské školy od nového školního roku probíhá v době od 1. do 15.5. daného roku. Kritéria pro výběr dětí, která jsou zveřejněna na internetových stránkách ZŠ a MŠ Hořátek. Odpovědná osoba pro vydání správních rozhodnutí o přijetí či nepřijetí je ředitelka školy.

5. Charakteristika vzdělávacího programu:

5.1. Zaměření školy

Hlavním cílem našeho vzdělávacího programu **„Jaro, léto, podzim, zima, v přírodě je vždycky prima“** je duševní a tělesný rozvoj dětí s přihlédnutím na rozvoj sociálních vztahů s kladnými mravními zásadami, posilování estetického cítění. Obsah vzdělávání je uspořádán do čtvrtletních integrovaných bloků, ve kterých se odráží roční období. Zdůrazňujeme zde prostor pro dítě, pro jeho zájmy a aktivní rozhodování o činnostech. Vzdělávací činnost je založena na metodách přímých zážitků, využívá dětské zvědavosti a potřeby objevovat, vede děti k individuální práci s vytvořením podmínek pro činnost dítěte. Probouzí v dítěti aktivní zájem a chuť dívat se kolem sebe. Naslouchat, objevovat, ale i odvalu ukázat, co všechno už samo umí. Nepředkládá dětem hotové návody, ale naopak jim umožňuje hledat samostatné cesty tvořivým myšlením a vlastním nápadem.

Program činnosti naší mateřské školy vychází z potřeb dětí, které do mateřské školy docházejí. Roli hraje lokalita a prostředí, ve které se naše mateřská škola nachází. Podle tohoto dokumentu jsme vypracovali školní vzdělávací program: „Jaro, léto, podzim, zima, v přírodě je vždycky prima“ tak, aby se stal dlouhodobým funkčním pracovním materiálem pro naši výchovně vzdělávací práci.

Tento program umožňuje dětem poznávat svět, který je obklopuje v jeho pestrosti a barevnosti. Je zpracován do 4 tematických bloků, každý blok trvá 3 měsíce a obsahuje témata. Zvolená témata si učitelky dále zpracují na jednotlivých třídách v TVP a jak, to záleží na jejich kreativité, tvořivosti a momentální situaci.

5.2. Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu

(Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, str.10, 3.3.1. Rámcové cíle)

- a) Rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání
- b) Osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- c) Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Tyto cíle dále zpracováváme:

- rozvíjet každé dítě po stránce fyzické, psychické a sociální
- aby byla mateřská škola místem, kde se děti budou cítit dobře, kde budou šťastné a spokojené
- aby se děti nebály vyjadřovat své pocity, názory a postoje
- probudit v dětech touhu a chuť dozvídat se nové věci, prožívat radost z poznání
- usilovat o zdravé sebevědomí
- aby děti uměly spolupracovat s ostatními a dodržovaly dohodnutá pravidla
- aby děti uměly správně zacházet s běžnými předměty, nářadím a náčiním
- aby uměly přirozeně a gramaticky správně komunikovat se svým okolím, sdělovat svůj názor, formulovat otázku i smysluplně odpovědět na položenou otázku
- aby uměly vyjádřit svou představu, zážitek, skutečnost prostřednictvím pohybových, hudebních, výtvarných a dramatických činností

- aby mělo povědomí o významu životního prostředí a pomáhalo pečovat o své nejbližší okolí

5.3. Metody a formy vzdělávání, které jsou ve škole uplatňovány

Paní učitelky pracují s dětmi a snaží se naplňovat cíle předškolního vzdělávání podle RVP PV. Děti chápeme jako jedinečnou a neopakovatelnou osobnost, která má již v tomto věku právo být sama sebou, a právě jako taková má být akceptována. Přejeme si, aby z dětí vyrostli slušní, samostatní lidé, kteří mají osvojené společenské návyky.

Velkou roli zde hraje komunikace, která znamená vyměňovat si a sdílet informace s ostatními lidmi a dělit se s nimi o svoje myšlenky, pocity a otázky. Vedeme děti k otevřené komunikaci bez ostychu a zábran s uměním trpělivě naslouchat druhým. Děti se učí žít ve skupině kamarádů a vrstevníků, respektovat jeden druhého i s jeho názory, ale učí se také říci svůj názor. Jde o partnerskou komunikaci, v níž je rozhodující přijetí, náklonnost a důvěra ke každému dítěti.

Vzdělávací proces v naší mateřské škole je cílevědomý a plánovaný. Spontánní a řízené aktivity jsou v něm vyváženy v poměru, který odpovídá potřebám a možnostem dětí. Didakticky zacílená činnost, kterou dítěti nabízíme, je pedagogem přímo nebo nepřímo motivovaná. Dbáme na připravené a vytváříme dostatečně podnětné prostředí pro děti s pestrým obsahem a bohatou nabídkou činností.

5.4. Popis zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami se jejich naplňování přizpůsobuje tak, aby maximálně vyhovělo dětem, jejich potřebám i možnostem, děti jsou integrovány podle možností do běžných tříd. Každé dítě současně pracuje podle individuálního plánu.

Ve třídě s menším počtem dětí je potřeba dětem s poruchami pozornosti a vnímání a s poruchami řeči zajistit:

- osvojení specifických dovedností
- zklidňující klima prostředí
- zvýšený bezpečnostní dohled
- důsledný individuální přístup pedagoga k dítěti

- dostatek kompenzačních (technické a didaktické) pomůcek a hraček a jejich využívání
- kvalitní průběžnou logopedickou péči
- těsnou spolupráci s odborníky a s rodiči dítěte
- dobrou spolupráci s pedagogy i ostatními zaměstnanci školy

5.5. Popis zajištění vzdělávání dětí od dvou do tří let

Ve vzdělávání dětí mladších tří let převládají spontánní činnosti nad řízenými. Nejčastěji uplatňujeme individuální nebo skupinovou formu činností. V plné míře akceptujeme vývojová specifika (individualizace a diferenciací). Při plánování vzdělávací nabídky pro děti mladší tří let vycházíme z jednoduchých principů:

- jednoduchost,
- časová nenáročnost,
- známé prostředí a nejbližší okolí,
- smysluplnost a podnětnost,
- dostatek prostoru a času pro volný pohyb a hru dítěte.

Při vzdělávání dětí od dvou do tří let maximálně využíváme metody práce vhodné pro tuto věkovou kategorii:

- situační učení,
- spontánní sociální učení (nápodoba),
- prožitkové učení,
- učení hrou a činnostmi.

6. Vzdělávací obsah:

Školní vzdělávací program tvoří 4 integrované bloky:

- Barevný podzim
- Paní zima čaruje
- Přišlo jaro do vsi
- Letní hrátky

1.blok: Barevný podzim

Cíle a charakteristika bloku: adaptace, seznamování s kamarády, režim dne v mateřské škole, seznamování se se značkou, místy, kam si odkládáme věci, rozvoj schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte s vrstevníky i k druhým lidem, seznámit se s prostředím mateřské školy, ale také s místem, ve kterém se mateřská škola nachází.

Uvědomovat si změny a proměny v přírodě na podzim, význam životního prostředí pro člověka, jak o přírodu pečovat, seznámit se s plody podzimu, sklizeň ovoce, zeleniny a význam lidské práce na zahradě, na poli.

Jak se připravují zvířátka na blížící se zimu, kam odlétají ptáci.

Návrhy témat:

- Ahoj školko (září)
- Vlaštovičko let'
- Moji kamarádi
- Foukej foukej větříčku (říjen)
- Barvy podzimu

- Kouzelné bylinky
- Bramborový týden
- Stromoví skřítki (listopad)
- Tajemství dřeva
- Uspávanka pro zvířátka
- Vítr, déšť a plískanice

Klíčové kompetence:

Aktivně si všímat co se kolem něho děje, porozumět věcem, jevům, radovat se z nového

- vzbuzovat u dětí zájem o dění a problémy v bezprostředním okolí, motivovat je k řešení situací a problémů
- učit děti komunikovat bez zábran a ostychu s dětmi i dospělými, učit děti uplatňovat základní společenské návyky a pravidla společenského styku, respektovat druhé, uzavírat kompromisy
- umět se prosadit ve skupině, ale i podřídit a spolupracovat
- spoluvytvářet pravidla společenského soužití mezi vrstevníky, rozumět jejich smyslu a chápat potřebu je dodržovat
- získávat poznatky o světě lidí, o jeho rozmanitostech a proměnách
- všímat si dění i problémů v okolí, vést děti k jejich řešení
- vést děti k vyjádření pocitů, prožitků i vztahů různými prostředky
- vytvářet vztah dětí k prostředí, ve kterém žijí, vědomí že mohou ovlivnit a podílet se na vytváření nejbližšího okolí
- umět využívat a pracovat s informačními prostředky (kniha, encyklopedie, mapy)
- objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje, získává elementární poznatky v praktických situacích
- při řešení praktických problémů užívá logických postupů
- má představu o základních lidských hodnotách a normách ve vztahu k přírodě, životnímu

prostředí a životu

- učí se chránit přírodní prostředí a uvědomuje si, že svým chováním se na něm podílí
- k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně a váží si práce a úsilí druhých

I. Dílčí vzdělávací cíle *(co učitel u dítěte podporuje)*

- ☐ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- ☐ rozvoj a užívání všech smyslů
- ☐ rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- ☐ rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- ☐ získání relativní citové samostatnosti
- ☐ seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- ☐ seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu

II. Vzdělávací nabídka *(co učitel dítěti nabízí)*

- ☐ lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- ☐ zdravotně zaměřené činnosti (vyrovňovací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- ☐ konstruktivní a grafické činnosti
- ☐ hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- ☐ jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- ☐ artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- ☐ společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- ☐ spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- ☐ výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- ☐ dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)
- ☐ běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- ☐ hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- ☐ četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- ☐ aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- ☐ spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- ☐ práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií

- ☐ pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)

III. Očekávané výstupy *(co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)*

- ☐ zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- ☐ zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- ☐ zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- ☐ pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- ☐ mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- ☐ správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- ☐ pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- ☐ formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- ☐ učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- ☐ chápat slovní vtip a humor
- ☐ poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- ☐ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- ☐ záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- ☐ zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- ☐ vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- ☐ řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- ☐ odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- ☐ vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- ☐ prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- ☐ respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- ☐ navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- ☐ porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- ☐ dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla

- ☐ respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- ☐ bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- ☐ uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- ☐ pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- ☐ adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- ☐ chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- ☐ zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- ☐ zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- ☐ rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- ☐ orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- ☐ zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- ☐ uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- ☐ mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- ☐ pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

2.blok: Paní zima čaruje

Cíle a charakteristika bloku: Přišla zima a se zimou zimní počasí. Zaskotačíme si s čertem a Mikulášem, připravujeme se v adventním čase na blížící se Vánoce, učíme se koledy, básničky, pečeme cukroví, zdobíme třídu i prostředí MŠ. Neodmyslitelnou součástí Vánoc jsou pohádky. S rodiči uspořádáme tvořivé vánoční odpoledne. S Novým rokem přicházejí Tři králové. Nezapomene na zvířátka a připravíme jim hostinu. Zároveň je zima časem radovánek a dovádění ve sněhu, děti se seznamují se zimními sporty. Se zimou přicházejí nemoci a nachlazení. Jak funguje naše tělo, z čeho se skládá, co je potřeba dělat pro naše zdraví, což souvisí s oblékáním a

návštěvou lékaře. Předškoláci se připravují na blížící se zápis, probíhají konzultace s rodiči o dítěti a o jeho školní připravenosti a zralosti. V souvislosti se zápisem nás navštíví učitelka ze ZŠ.

Návrhy témat:

- Jak přichází zima (prosinec)
- Když se čerti ženili
- Sváteční čas
- Slunko déšť a plískanice
- Půjdu k zápisu (leden)
- Bude zima bude mráz
- Chumelí se chumelí
- Tetka chřipka
- Zimní sporty (únor)
- Karnevalový rej
- Kamarádi v nouzi
- Řemesla a povolání

Klíčové kompetence:

- radovat se z dění kolem sebe, získávat poznatky o kultuře, rozmanitostech světa lidí
- nemít obavy chybovat, umět být úspěšný i naopak zdokonalovat dovednosti
- učit se konflikty řešit dohodou bez násilí, agrese, ubližování a ponižování
- zajímat se o druhé a mít zájem o aktuální dění kolem sebe
- spontánně vymýšlet nové situace, řešit je a mít originální nápady
- všímat si souvislostí, získávat poznatky o přírodě a světě

- učit se chránit životní prostředí a uvědomovat si, že svým chováním se na něm podílíme
- experimentovat a objevovat, získávat elementární poznatky o neživé přírodě
- spontánně vymýšlet nové situace, řešit je a mít originální nápady, využívat fantazii a představivost
- vyjadřovat své prožitky hudebními a dramatickými prostředky
- umět odhadnout riziko svých nápadů, jít za svým záměrem, ale i dokázat změnit cestu přizpůsobit se okolnostem

I. Dílčí vzdělávací cíle *(co učitel u dítěte podporuje)*

- ☐ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- ☐ rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- ☐ rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- ☐ rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- ☐ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- ☐ poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- ☐ rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- ☐ seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- ☐ posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- ☐ seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu

II. Vzdělávací nabídka *(co učitel dítěti nabízí)*

- ☐ lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- ☐ manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- ☐ jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- ☐ příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- ☐ společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného

- ☐ přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- ☐ záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- ☐ smyslové hry, nejrozličnější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- ☐ hry nejrozličnějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- ☐ činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.)
- ☐ cvičení v projevovalání citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti)
- ☐ výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- ☐ společenské hry, společné aktivity nejrozličnějšího zaměření
- ☐ činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- ☐ různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- ☐ aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- ☐ aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
- ☐ poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- ☐ smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

III. Očekávané výstupy *(co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)*

- ☐ zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- ☐ ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným

materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)

☐ zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)

☐ vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)

☐ učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)

☐ sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech

☐ chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)

☐ chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase

☐ odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory

☐ prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)

☐ být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem

☐ adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody

☐ pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

3.blok: Přišlo jaro do vsi

Cíle a charakteristika bloku: Jaro je konečně tady. Příroda se začíná probouzet ze zimního spánku, kouzelným klíčem odemkneme bránu jara dokořán. Zaměříme se na změny v přírodě, které jaro přináší – tání ledu a sněhu (čištění studánek), putování vody od pramínku k moři, první jarní květiny, tráva, rašení stromů, keřů, příprava zahrádky. Rodí se mláďata, vracejí se ptáci z teplých krajů (vlaštovičky, čápi,..).

Připravujeme se na blížící se Velikonoce. Navštívíme svět plný kouzel a čar a oslavíme svátek čarodějnic. Povíme si, co pro nás znamená pojem rodina, jakou funkci plní, jak fungují vztahy a povinnosti mezi jednotlivými členy. Vytvoříme přáníčko pro maminky, které mají svátek a potěšíme je pěkným dárkem, básničkou, tancem nebo písničkou. Duben je měsícem bezpečnosti

na cestách. Povyprávíme si, jaké děti znají dopravní prostředky, jak se chováme na silnicích. Které bezpečnostní vybavení máme na jízdě na kole, na jakou barvu semaforu smíme přecházet apod. Navštívíme knihovnu v obci i v Nymburce.

Návrhy témat:

- Když jaro zaťuká (březen)
- Kniha je můj kamarád
- Jaro na zahrádce
- Velikonoční zajiček (duben)
- Domácí zvířátka a jejich mláďata
- Stůj, pozor červená
- Kouzelné košťátko
- Vodní breberky (květen)
- Maminka má svátek
- Jak je barevná kvetoucí příroda
- Sluníčková louka

Klíčové kompetence:

- radovat se z dění kolem sebe, získávat poznatky o rozmanitostech světa
- získávat poznatky o živé přírodě, objevovat, experimentovat, všímat si souvislostí a využívat zkušeností v praktických situacích
- nemít obavy chybovat, umět být úspěšní i naopak,
- přistupovat k úkolům a povinnostem zodpovědně a umět si vážit práce jiných
- vést k uvážlivému řešení problému

- používat gest i slov a umět rozlišit jednoduché symboly a znát jejich význam
- učit se řešit konflikty dohodou, bez násilí, agrese, ubližování a ponižování
- chovat se obezřetně v neznámém prostředí a k neznámým lidem
- dbát na osobní zdraví, bezpečí svoje i druhých
- všimnout si souvislostí, získávat poznatky o přírodě a světě
- učit se chránit životní prostředí a uvědomovat si, že svým chováním se na něm podílíme
- spontánně vymýšlet nové situace, řešit je a mít originální nápady, využívat fantazii a představivost
- vyjadřovat své pocity a prožitky i vztahy různými prostředky – řečovými, hudebními, dramatickými i výtvarnými

I. Dílčí vzdělávací cíle *(co učitel u dítěte podporuje)*

- ☐ uvědomění si vlastního těla
- ☐ osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- ☐ osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- ☐ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- ☐ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- ☐ poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- ☐ získání relativní citové samostatnosti
- ☐ posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- ☐ vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- ☐ pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit

II. Vzdělávací nabídka *(co učitel dítěti nabízí)*

- ☐ manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- ☐ konstruktivní a grafické činnosti
- ☐ činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- ☐ artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti

- ☐ záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- ☐ konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- ☐ činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- ☐ sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- ☐ činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smyslností
- ☐ kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- ☐ aktivity podporující sblížení dětí
- ☐ přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- ☐ přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- ☐ aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- ☐ sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- ☐ poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- ☐ hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- ☐ práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- ☐ smyslné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

III. Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- ☐ zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- ☐ koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- ☐ zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- ☐ zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)

- ☐ pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- ☐ poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- ☐ poznat napsané své jméno
- ☐ přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- ☐ správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- ☐ formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- ☐ učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- ☐ učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- ☐ popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- ☐ poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- ☐ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- ☐ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- ☐ vytváření základů pro práci s informacemi
- ☐ postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- ☐ učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit
- ☐ uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- ☐ vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- ☐ respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- ☐ uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- ☐ být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- ☐ navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- ☐ přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- ☐ odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- ☐ dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- ☐ bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- ☐ chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)
- ☐ chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- ☐ adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- ☐ vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)

- ☐ zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- ☐ vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
- ☐ orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- ☐ uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- ☐ všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- ☐ mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- ☐ rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně

4.blok: Letní hrátky

Cíle a charakteristika bloku: léto se ozývá a my se necháme hrát teplými slunečními paprsky. S dětmi pojedeme na výlet do ZOO Liberec a poznáme exotická zvířata z různých světadílů. Léto je obdobím letních sportů. Některé sporty můžeme realizovat na olympiádním klání. Léto a konkrétně měsíc červen je měsícem loučení nejen s dětmi, které odjíždějí na prázdniny, ale hlavně s předškoláky, kteří půjdou v září poprvé do školy. Červen je ale také měsícem výletů a těšení se na prázdniny.

Návrhy témat:

- Svátek dětí (červen)
- Sportem ku zdraví
- Hurá prázdniny

Klíčové kompetence:

- vědomě se učit novému, soustředit se na činnost, umět postupovat podle pokynů, dokončit co započalo
- radovat se z dění kolem sebe, získávat poznatky o rozmanitostech světa lidí
- používat matematických a logických postupů, zpřesňovat početní představy, vnímat souvislosti

- ovládat dovednosti předcházející čtení a psaní
- učit se odhadnout své schopnosti, umět vyhodnotit nebezpečí a rizika
- projevit smysl pro povinnost při učení a získávání nových dovedností

I. Dílčí vzdělávací cíle *(co učitel u dítěte podporuje)*

- ☐ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- ☐ rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- ☐ rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- ☐ rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- ☐ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- ☐ vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- ☐ rozvoj schopnosti sebeovládání
- ☐ seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- ☐ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- ☐ seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu

II. Vzdělávací nabídka *(co učitel dítěti nabízí)*

- ☐ hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- ☐ jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- ☐ artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- ☐ samostatný slovní projev na určité téma
- ☐ poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- ☐ spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- ☐ námětové hry a činnosti
- ☐ činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- ☐ sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- ☐ výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- ☐ společenské hry, společné aktivity nejružnějšího zaměření
- ☐ společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- ☐ hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.

- ☐ činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- ☐ četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- ☐ přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- ☐ sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- ☐ práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií

III. Očekávané výstupy *(co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)*

- ☐ zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- ☐ koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- ☐ zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- ☐ zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- ☐ správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- ☐ vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- ☐ učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- ☐ popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- ☐ přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- ☐ záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- ☐ chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- ☐ chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- ☐ odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- ☐ být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- ☐ těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- ☐ zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)
- ☐ přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- ☐ respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- ☐ dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově

- ☐ zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- ☐ vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
- ☐ všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- ☐ pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

7. Doplnění platné od 1.9.2021

Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy nejen při integraci do kolektivu, ale také při osvojování českého jazyka.

Rodiče často neovládají češtinu na dostatečné úrovni, aby mohli svým dětem pomoci. Podpora dětí v osvojování češtiny v mateřské škole by měla probíhat nejen v rámci hodin jazykové přípravy, ale především při práci s celou třídou. Je třeba věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy. Při práci s celou třídou je třeba mít na vědomí, že se v ní nacházejí i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, upravit tomu didaktické postupy a děti cíleně podporovat v osvojování českého jazyka. Mateřské školy poskytují dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

Zvláštní právní úprava platí pro mateřské školy, kde jsou alespoň 4 děti s cizí státní příslušností v povinném předškolním vzdělávání. V takovém případě zřídí ředitelka mateřské školy skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu.

Mateřská škola má povinnost poskytovat jazykovou přípravu v rozsahu jedné hodiny týdně.

Velikost skupiny je 4-8 dětí s cizí státní příslušností v povinném předškolním vzdělávání. Pokud je v mateřské škole takových dětí více, může ředitelka vytvořit skupiny dvě.

Pokud má mateřská škola 1 až 3 děti s cizí státní příslušností v povinném předškolním vzdělávání, bude jim poskytována individuální jazyková podpora v rámci vzdělávacích činností dle školního vzdělávacího programu.

Vzdělávání ve skupině je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne. Například 2 bloky týdně po 30 minutách nebo 4 bloků po 15 minutách.

Ředitelka mateřské školy může na základě posouzení potřeby jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou děti s cizí státní příslušností v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy. Do skupiny mohou být zařazeny například děti mladší s českým občanstvím.

Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu. Podpůrným metodickým materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání, které lze využívat ať již v rámci jazykové přípravy v povinném předškolním vzdělávání, tak i při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy. Hlavní cílovou skupinou pro poskytování jazykové přípravy jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání bez ohledu na délku jejich pobytu v ČR. Organizace jazykové přípravy se liší s ohledem na zastoupení cizinců v povinném předškolním vzdělávání. Vycházíme z toho, že v případě počtu 4 a více dětí cizinců již není možné se jim v rámci vzdělávání ve třídě dostatečně individuálně věnovat a poskytovat jim dostatečnou jazykovou přípravu, a proto je třeba zřídit skupinu/y pro jazykovou přípravu.

Seznámil/a se: